

Wy; en Wy zijn onze Vryheid aan niemand schuldig als aan onze eige geerd couragie, en by aldien den Koning toestond een diergelyke zaak te doen, niet, dat zo was hy onwaardig te leven, en niet tegenstaande hy onzen Koning den Koning is, zo zoude hy egter niet onder ons, nog ook niet over ons heerschen. **Op deze woorzen stond de Heer Koning op/ de Kroon op het hoofd/ en den blooten degen in de hand hebbende/ zelve hy tot het Volk; Gy weet wat gevaar ik geloopt hebbe; en aan wat perijckelen ik my ge-exponeert hebbe, om u die Vryheid te verkrygen, van de welke gy tegenwoordig gaudeert in dit mijn Koningrijk. Ik neme u hier van zo wel tot getuigen als dezen degen, den welken ik voor u welvaart, en voor u bescherminge drage. Gy zegd zeer wel, dat indien een Koning toestond een daad te doen, sijn Character en sijn rang onwaardig, hy niet waardig zou zijn te leven. En al was het mijn Zoon, of mijn klein Zoon, zo verklaare ik haar van nu afaan onwaardig te regeeren, en my op den Troon te volgen die ik tegenwoordig besitte. Het Volk applaudeerde deze laatste woorzen/ en zelde dat sulken nabolgers eez/ waazdig waren gedood te worden/ als dat men haaz toe sou laten over haaz luiden te gebjeden/ en dat sy niet en begeerden/ dat haaz Koning zig aan eenige andere Mogentheit zou submitteren; het welke den Heer Koning hebbende, toegestaan/ zo repliceerde hy haaz/ dat alles aldus volbragt was.**

Ik kan niet nalaten/ op het sesde Artzikel van deze Grondwetten aan te teekenen / dat men daaz van in den Jare 1690. hy een algemeene vergaderinge van de Staaten van het Koningrijk / booz het eerstemaal/ en zonder gebolg gedispenseert heeft / en dat ter occasie van het Houwlijck / 't welck doen ter tijt tussen Elizabeth Maria Louise, Infante van Portugal / en tussen Victor Amadeus Franciscus, Hertog van Sabopen op handen was. 't seg met opzet op handen was/ om dat het zelve / wegens reden van staat / waaz van wop in 't verbolg misfchien nader spreken sullen; noit voltrocken is.

In de voorrede zo wel/ als in sonderheid in het tiende Artzikel/ word mentte gemaakt van die fameuse Battallie van Ourique / die in den Jare 1139. is voorgeballen. By deze gelegenheit wierd Alphonsus booz Koning uitgeroepen / om daaz dooz den een den antere beren te beter aan te moedigen; gelijk dan ook die heerlyke overwinninge aanstonds daaz op gebolgd is. Dit nu was vter Jaren van te vooren / eer deze plegtelykheit volbragt / en hy op een solemnele wyze booz Koning wierd aangenomen. Egter is deze overwinnige niet alleen het fondament / dat de zyne hem thans volkomen / en op een behoorzpke wyze / booz Koning erkenden / maaz ook met eenen zig de Oppermagt ende het Leenmanschap van den Koning van Leon / ontrokken hebben / als insonderheid blykt uit het twintigste Artzikel. Want nu den last van buitenlandsche Opanden van den hals

By wat occasie van het bovenstaande sesde Artzikel gedispenseert wierd.

Barallie van Ourique oorzaak dat Alphonsus Koning van Portugal verklaard, en sig de Opperhoofdigeheid, en

het
Leen-
man-
schap,
van den
Koning
van
Spanjen
ontrekt.
Besluit.

38 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van
gewoopen hebbende / zo wilsdese ook met die van haer gebuuren niet
langer beladen zijn.

En of wel Portugaal naderhand / onder Philippus de II. weer
aan Spanjen is gehegt / en over de t' seftig jaaren aan het zelve
gebleven : zo zijn dog de Spanjaarden eindelyk weer verpligt ge-
weest / het zelve onder Philippus de IV., in den Jaare 1668. voer
een byz Koninkrijk te verklaren / en van alle aanspraak tot het zelve
te renuncieren.

En hier mede hoope ik / dat H. Ed. curteusheid / omtrent de hoer-
gemelte dingen / voer ditsmaal volstaan zal hebben / in welke ver-
wagtinge ben en blyve /

MYN HEER, &c.

DERDE BRIEF.

Behelsende een beschryvinge van de Provincie
tusschen de Douro en Minho, Tra los
Montes, en Beira.

M Y N H E E R ,

In de beschryppinge van Spanjen / dat is / in het aan- Inleidin-
wypzen van de gelegenheid van desselfs Provincien/ ge.
hebben wy die oorde geobserbeert / die wy oordeel-
den dat van de nature zelfs was waargenomen /
en wel het beste / om een klaaz begryp daaz van
te hebben / tot ons oogmerk scheen te dienen : be-
ginnende aan de eene zyde van Portugaal / en den
ganschen ommetrek / langs den Oceaan / het Pyre-
neesse gebergte / en de Middelandse Zee / rond gegaan hebbende /
quamen wy aan het ander einde aan Portugaal ; waaz na wy binne-
waazds inslaande / eindelyk in nieuw Castillen / en wel tot Madrid/
zijnde de Hoofd-stadt van 't gansche Koninkryk / belanden. Tegen-
woordig / nu wy de beschryppinge van Portugaal ondernemen / sullen
wy om de selve reden / die eftenste oorde 300 veel als mogelijk zoeken
te onderhouden / en de Provincien tot dit Koninkryk behoorende in
haaz natuurlyke gelegenheid vertonen / zo als ons de selve / van het
noorden na het zupden gaande / voorszomen. Wy zijn te meer ver-
pigt getweest / om deze oorde waaz te nemen / op dat wy zo doende
eerst de byf Provincien / die het tegenwoordige Portugaal eigentlyk
uitmaken / en daaz na het Koninkryk Algarven / 't welk tot de Sia-
ten van den Koning van Portugaal / maaz just niet tot het eigentlyke
Portugaal behoord / te beeter in haaz natuurlyke rang konden beschou-
wen : als wanneer ons de selve op deze navolgende wyze voorszomen ;
Tussen de Douro en Minho, Tra los Montes, Beira, Estremadura,
Alentejo, en Algarven: Wy zullen met de drie eersten in deze tegen-
woordige een begin maken.

De Provincie tussen de Douro en Minho, in het Laryn / Interam-
nis Portugallia, is de eerste Provincie van dit Koninkryk / wanneer
men van het Noorden na het Zupden gaat / welke oorde / gelijc wy ge-
zegt hebben / wy in deze verhandelinge obserbeeren sullen. Ze heest
haaz naam ontfangen van haaz gelegenheid / om datte tussen de Aie-
btere de Douro en Minho / in 't Laryn Durus en Minus, leyd : woze-
dende genheit.

Wat or-
dre men
in het
schryven
van de
Provin-
cien, tot
Portu-
gaal be-
hooren-
de, heeft
onder-
houden.
Op wat
wyze ons
de selve
voorko-
men?
Provincie
tussen de
Douro
en Min-
ho.
Naams
oor.
sprong
en gele-
genheit.

40 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van
dende door de eerste bepaald ten Zuiden / en door de laatste ten Noord-
den ; gelijke van ook door de selve van Gallicien gescheiden
word.

Was in
voórle-
denty-
den het
Oude, en
eigently-
ke Portu-
gaal.

Hebben-
de nader-
hand zyn
naam
aan alle
de ande-
re meê-
gedeeld.

Dessels
bepalin-
ge.

Groote.

Medulla
Hispa-
nia.

En ver-
deeling.

Braga.

Interamnis Portugallia wierdse genaamd / niet alleen ten opzigt van
haaz gelegenheid / maar om dat dese Provincie in boozleden tyden het
oude en eigentlyke Portugaal / of Portus Gallia ; alleen uit maakte :
zyn naam ontvangende van de Stad Porto, gelyk wy reeds ten deele
hebben aangewesen / en in 't verbold nog nader toonen sullen. Inboe-
gen dat dese woorden / Interamnis Portugallia, te gelyk de naam en de
gelegenheid van dit Land te kennen geben / en zoo veel seggen tollen /
als Portugaal dat tussen de Rivieren gelegen is : want anders sou het
niet Interamnis Portugallia, maar Interamnis Portugallia, supple, Pro-
vincia, geheeten hebben / zoo wanneer 'er in die tyden nog een ander
Portugaal / of andere Provincien tot het selve behoorende / geweest
waren. En daarom oordeele ik ook zoo veel billiker te zyn / dat wy
van die Provincie / als de eerste van allen / en doen ter tyd de eenigste
die de naam van Portugaal boerde / en waaz van de andere / als zoo
veel bygeboegde leden / haaz naam naderhand ontfangen hebben / op de
eerste plaats handelen ; al waren 'er geen andere reden als dese / hoewel
wy egier het tegendeel zoo eben hebben aangewesen.

Ten Westen wordse bepaald door den Atlantischen Oceaen ; ten
Oosten door de Provincie Tra los Montes ; ten Zuiden en ten Noord-
den door de Rivieren die wy zoo eben genoemd hebben.

Se heeft omtrent de agtien mylen in de lengte / en twaalf in de bree-
te / en is een van de vrugtbaarste en volkrijkste Provincien in Portu-
gaal ; om welke reden sy ook Medulla Hispania ; of te het Merg en
Dit van Spanjen / plag genaamd te worden ; ebeneens als Milanen het
Paradys van Italien, en Sicilien de Koorn-schuur van de Romeinen.

Men verdeeldse in vier Districten / welke haaz naam ontfangen van
dese vier Steden / Porto, Viana de Fos de Lima, Ponte de Lima, en
Guimaraes ; en Braga is 'er de Hoofd-stad van. Naast dese komen
wel het meeste in consideratie de navolgende plaatsen / Caminha, Vil-
la Nova de Cerqueira, Valenca, Monçao, Melgaco, Lindoso, en Vil-
la do Conde. Wy zullen Braga / om datse tegenwoordig de Hoofd-
stad is / den voorrang geben ; hoewel die andersints van wegen den
ouderdom Porto toe zou komen / als hebbende dese laatste den naam
aan het gansche Land gegeben.

Braga, of Bragua, in 't Latijn Braccara Augusta, en Augusta Bracca-
rum, is gelyk wy gezegd hebben / de Hoofd-stad van dese Provincie /
gelegen op de Riviere Cavado / byf mylen van de Zee.

Se is een van de oudste en vermaardste Steden van gansch Span-
jen / en wierd in boozleden tyden gerekend tot Gallicien / als wan-
neer 'er de Koningen van de Sueven ook haaz Zit-plaats
hadden.

Daaz-en-boven isse groot / en wel bevolkt / hebbende een gesonde
lugt.

lugt/ en een blygbaren grond. Maar boven dit alles isse vermaazd wegens haaz Nazts-Bisschopdom/ het oudste / en booz dese ook het vermaazdste / van gansch Spanjen. Den Nazts-Bisschop daaz van boert den tptel van Primaat van Spanjen / hoewel hem de selve tegenwoordig dooz den Nazts-Bisschop van Toledo betwist word / als elders van ons is aangetoond.

Hy word te gelijk als een Geestelyk / en als een Wereldlyk Heer aangemerkt; het eerste om dat hy Nazts-Bisschop; het tweede om dat hy Heer van Bragua is. Hier van daan is het / dat hy / om dese dubbelde waazdigheid te tonen / ter selver tyd den Nazts-Bisschoppelpken Staf in de hand / en den Degen op zyn draagd.

Alle Bisschoppen van Spanjen ondertwierpen sig desen Primaat / wanneer Alphonsus de Eerste dese Kerk van het geweld der Mooren verlost had; maaz sekerd dat Bragua onder de gehoozsaamheid van den Koning van Portugaal was / en dat die van Spanjen hem in magt te boven ging / zoo heeft den Nazts-Bisschop van Toledo den desen dit boozregt betwist / gelijk van ook in der daad alle de Staaften van Spanjen geen ander Primaat / als die van Toledo / erkennen; oozdelende dat het niet en past / dat de meerdere sig de mindere souden onderwerpen.

Het verschiil ober dit boozregt dede in den jare 1216. onder de Regeeringe van Paus Honorius de III. / een merkwaazdige contestatie booz den dag komen.

Den Paus volkomen kennis hebbende genomen / van alles wat Partzen ober en weer tot haaz defensie hy bzagten / vond dit verschiil zoo swaaz / dat hy twee gelyk lufdende Bebetten dede expedieren / en die aan de beide Nazts-Bisschoppen liet insinuren / ten einde sy sig bezozagen mochten / of ten minsten syn gedagten weeten / hoe dese swaazwigtige zaak van hem wierd aangemerkt.

De gemelte Contestatie wierd vernieuwd / ten tyde wanneer het berugte Concilie van Trente / in den jare 1561. gehouden wierd.

D. Barthelomp de Naztys / doen ter tyd Nazts-Bisschop van Bragua / wilde / als Primaat van Spanjen / booz alle andere Nazts-Bisschoppen den boozrang hebben; maaz wanneer sig den alleroudsten van dese Prelaten daaz tegen opposeerde / zoo wierd daaz van een Procces verbaal gemaakt / en ook met een naaz komen gezonden.

Paus Pius de IV. confirmeerde de pretenste van den Nazts-Bisschop van Bragua / ordonnerende dat hy in alle ontmoetingen den alleroudsten Nazts-Bisschop booz zou gaan; en dit duurde tot de komste van de andere Prelaten van Spanjen.

De tegenwoordigheid ende den tegenstand van de Spaanse Bisschoppen / gaben oozzaak tot nieuwe Remonstrantien. Sy allegeerden het lange gebzuyk / in het welke de Kerk van Toledo was / ten opzigt van het Primaatschap van Spanjen / en sy en konden niet an-

Aarts-Bisschop van Braga noemt sig Primaat van Spanjen. Word te gelyk als Geestelyk en Wereldlyk Heer aangemerkt. Zijn verschil wgens het Primaatschap met den Aarts-Bisschop van Toledo. Op wat maniere het selve voor de Paus betwist wierd. Die haar raad, sig te verdragen. Word vernieuwd op het Concilie van Trenten. Nader Contestatien hier over.

42 Nieuwe Historische Reisbeschrijving van
ders als met tegenheid verdragen / dat den Aarts-Bisschop van Braga / als haarluiden Primate / erkend wierd / en dat hy de tweede plaats van het Concilie behleede.

En wat dies-aan- gaande van den Paus ge- ordon- neerd wierd.
De Cardinalen Legaten gaven 'er nogmaals kennis van aan den Paus : waazop den Heiligen Vader dooz een Bzebet / in daroden 31. December van het selve jaaz / ordonneerde : dat om alle Contestatien wagens den boozrang onder de Prelaten booz te komen / de Patriaz- chen booz de Aarts-Bisschoppen gaan zouden ; dat de Aarts-Bisschop- pen den rang booz de Bisschoppen hebben zouden ; en dat men in dit ge- val geen agtinge geben soude op de waazdigheit van eenige Primitiale Kerke / 't sy datse in der daad zoobanige waren / of datse het selve pre- tenderden te zyn ; maa ; dat men alleen agt te slaan had op den tyd van de Promotte van ieder der Prelaten.

Remon- strantien hiertegen gedaan vanden Aarts- Bisschop van Bra- ga.
Dit Bzebet wotezd gelesen in de Vergaderinge der Bisschoppen ; maa ; nademaal het de waazdigheit en den tytel der Primitiale Kerken scheen te benadeelen / zoo vertoonde den Aarts-Bisschop van Braga sijn Remonstrantien daaz tegen / aan de Cardinalen Legaten.

Hy toonde haaz de reden die hy hadde / om de regten van sijn Ker- ke te bewaren / van welke hy niet anders als een enkele Depositarius was / als sijnde hem de selve te beschermen toebetrouwd ; en versogt daaz op nader Verklaringe van het Bzebet / en van de meeninge van sijn Heiligheit.

Wat hierop van de Cardina- len Lega- ten ge- daan wierd, en met wat uitkom- ste.
De Cardinalen oberwoegen dese nadere Remonstrantie van den Aarts- Bisschop van Braga / en gaven hem tot antwoord / dat den Paus niemand wilde benadeelen / nog in den eigendom / nog in het bezit van boozregten die betwist wserden / en dat de pretensten van de Primaten in den selven staat souden blyben / na het scheiden van het Concilie / waaz- insf booz het beroepen van het selve geweest waren. Sy boegden 'er hy / datst hter van Acte aan den Aarts-Bisschop van Braga souden geben ; den welken het daaz hy ook licet berusten / hebbende de regten van sijn Kerke in veiligheit gesteld. Al Ed. siet hiez uit hoe seer het dese Geeste- liche / die na de lesse van onsen Salmaker / andere de nedertgheid be- hoozden te recommanderen / om de boozsittingen te doen is ; en hoe boozsigtig sig den Paus in diergelphe boozballen weet te dragen / om bet- de papen te papen ente bysende te houden.

Porto.
Porto, Port à Port, en in 't Latijn Portus Gallia, of Portus Cale, is een seer oude Stad in Portugaal / aan het welke het ook den naamgegeven heeft ; gelegen in de Pröbintie tussen de Douro en Minho / aan de rieht re de Douro / een myl van de Zee / en agt mylen van Braga / ten Zuiden van dit laafte.

Het is een tamelijc grootte Stad / hebbende een Bisdom affhanke- lijch van Braga / en een van de beste Havens van gansch Por- tugaal.

Men bzeugd 'er in tyd van Dzeede/jaazlijcs een grootte quantiteet Wijn van

han daan / die in de Hoorder quazieren / wegens zyn force en joertig-
heid seer ge-estimeerd word.

Maaz belangende haaz sterkte / zo bestaat de zelbe ineen oude muur
met welke zy ombangen is / woerdende boben dien beschermd dooz een
klein Fort van vier Bastions / met een halbe maan : hoe wel de Stad
zo wel / als het Kasteel / in tyden van Dyeede zonder besettin-
ge is.

Daaz vtel in boozleden tyden ters aazdigz booz / tuffen deze Stad Vreemd
en Bragua ; waaz van ik H. Ed. het volgende berflag moet doen. geval
tuffen de
Steden
Porto en
Bragua.

De Inwoonders van deze twee Steden hadden malkanderen van
sangerhand / by alle boozballende gelegenheden / allerhande verdyet
aangedaan : maaz vermits de boozdeelen diese op malkander behaal-
den / als ook de schade diese malkander aandeeden / doozgaans gelph
waren / zo maakte dit onder haaz te grooter verbitterdheid : en werd
de zaak ten laafsten zo ernstig opgebat / datze niet anders / als dooz
het lot van een Batalie kon geseiden worden. De mannen deden van
weezpden haaz best / maaz de Vrouwen van Bragua toonden zo groot-
ten kloekmoedigheid / dat sy de grootste oorzaak van de overwinninge
waren : om welke reden men deze Actie ook ter eeuwigter gedagtenis /
het Bestaan of de Onderneming der Vrouwen noemde. Enom deze Actie
niet minder berugt te maken / als ze extraordinarie was / zo leide
men die van Porto een Wet op / dat niemand onder haaz een besle-
ninge in die Stadt bekleeden mogt / ten waaz hy daaz toe de toefsem-
ninge van een Vrouw van Bragua had : welke boozwaazde haaz van
nog ondraaglyker boozquam / als de geheele nederlaag.

Viana, anderstns Viana de Fos de Lima, en in 't Latijn / Viana Viana de
Limij, is een kletne Stad in de Provincie tuffen de Douro en Min- Fos de
ho / gelegen aan de mond van de Riviere Lima, van welke zy ook Lima.
den naam ontfangen heeft / ses mylen ten westen van Bragua. Som-
nige Land-beschypers nemen dezelve booz het oude Mirilum / een klet-
ne Stad van de Callatquen.

Tegenwoordig isse de Wapenplaats van deze Provincie / en den
Commandant / den Intendant / en den Tresorier Generaal van dezelve
hebben 'er doozgaans haaz Wooninge.

De Haven is niet veel byzonders / om dat 'er geen andere Sche-
pen als Carabellen / een soort van kleine ronde Schepen / toegeta-
held als Galepen / in konnen komen. Ondertuffen is 'er by het in-
komen van de Haven een Citadelle / met een gragt in een rots uitge-
houwen.

Gemeenlyk zyn 'er in de Stad twee Compagnien Infanterpe / en
even zo veel Caballerpe. De Citadelle heeft een byzonder Gouver-
neur / een Luptenant / een Aide / en een Waandzager / beneffens een
Gaznsfoen van honderd bystig koppen / die tot geen ander Regiment-
ten hooren.

44 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van

Lima. Lima, Ponte de Lima, in 't Latijn Limia, en Torum Limicorum, is een kleine Stad in de Provincie tusschen de Douro en Minho / gelegen aan de Riviere Lima, van waarze / eben als de voorgeaande / haaz naam ontfangen heeft; vier mylen ten Noorden van Braga; hebben de vooz de rest niet byzonders / als datze het Hoofd van zeecker Land- schap van deze Provincie is.

Guimaraanes. Guimaranes, in 't Latijn Guimaranium, Vimaramum, Vimaranum, en Vimarana, is een kleine Stad in de Provincie tusschen de Douro en Minho / drie mylen ten Westen van Braga. Deze Stad die de geboorte plaats is van den Paus Damassus / en van Alphonsus Henricus I. Koning van Portugaal / word gehouden vooz het oude Egita, of Agita.

Caminha. Caminha, is een Stad in de Provincie tusschen de Douro en Minho / niet verre van deze laatste Riviere gelegen: wordende ook aan de eene zyde dooz de zelve omringd / gelijke aan de andere dooz het kleine Riviertje Coiro gedaan word. Ze is met sommige Bastions versterkt / en men heeft in een Eiland / dat 'er digte by is / een Fort gebouwt / dat redelijc sterk is / en wiens voer dooz den Oceaan bespoeld word. Daar leid een Garnisoen van vijf Compagnien Doetvolk in; van de welke men telkens vijf-en-twintig man / met een Sergeant / na het Kasteel send.

Villa Nova. Villa Nova is een Stad in de Provincie tusschen de Douro en Minho / regt tegen over de sterke Gapan / die de Spanjaarden aan de oever van de Douro / op den oever van de Minho / in Gallicien hebben laten bouwen. Ze is verstrekt met vier heele Bastions / een half Bastion / en nog eenige andere Werken. Ook leid buiten dezelve een Kasteel van vijf Bastions / op een Berg die ten eenemaal over de Stadt gebied. In deze plaats is gemeenlijc een Garnisoen van acht Compagnien Doetvolk.

Valença. Valença, andersints Valença de Minho, in 't Latijn Valentia Minii, is een welgestrekte plaats in de Provincie tusschen de Douro en Minho / schuins tegen over Tuy in Gallicien aan den oever van de Minho gelegen. De Spanjaarden hebben dezelve tot verscheide malen te vergeefs belegerd / en het word by de Portugiesen als een Sleutel van deze Provincie gehouden / die maaz alleen dooz de Minho van Gallicien is gescheiden; ten naasten by op de zelve wyze als Tuy by de Spanjaarden vooz de Sleutel van Gallicien word gehouden. In tyden van Vreebe is 'er nogtans maaz een Garnisoen van vier Compagnien Doetvolk.

Monção. Monção, in 't Latijn Monsonium, is van gelyken eer wel versterkte plaats in de Provincie tusschen de Douro en Minho / aan den oever van de laatste genoemde Rivier / maaz drie mylen boven Tuy gelegen. De Spanjaarden hebben het zelve almée verscheide reisen zoeken te vermeerteren / maaz telkens te vergeefs. Het is van de eigenste aangelegenheit als

als Valentia / en word derhalven ook met het zelve getal van Manschap bewaard als het voorgeaende.

Melgaço is mede een plaats aan de Minho / ten eenemaal omringd met bergen. Maar de Werken die men daar heeft beginnen te maken in den voorgeaenden oorlog / zyn sekerd het maken van den Dree-de ten eenemaal verballen ; en men houdt 'er doozgaans niet meer als een Compagnie Soldaten. Melgaço.

Lindoso in die eigenste Provincie gelegen / is van naturen beswaaz- lijkh om aan te komen. Het is omringd met een goede muur / en word boven dien beschermd van een klein fozt / 't welk vijf onregel- matige Bastions heeft : wordende het selve nogtans maar bewaard met een Compagnie Soldaten. Lindoso.

Villa do Condé is in tijd van Dreede ten eenemaal zonder Gazni- foen / en heeft geen ander sterkte / als een platte forme / die den in- gang van een kleine Haven beschermd / die dooz de Riviere de Ave ge- maakt word / op wiens oever dese plaats geboutd is. Villa do Condé.

De tweede Provincie van Portugaal die men ontmoet / van het Noorden na het Zuiden gaande / is die men Tra los Montes, of ober de Bergen noemd. In 't Latijn dyaagse de selve naam van Trans- montana Provincia. Provincie Tra los Mon- tes.

Se leidt tuffen Gallicien / de Provincie tuffen de Douro en Min- ho / die van Betra / en de het Koninkrijk van Leon / en is de klein- ste van alle de Provincien van Portugaal. Maar tegen haaz egter te stade komt / dat haaz meeste sterktens byna aan ontogankelike plaat- sen gelegen zyn : anders soude de nabpheid van Gallicien / dat ten Noorden ; en van Castilien / dat ten Zuiden aan de selve grensd ; haaz al te gevaazlijkh zyn. Desselfs gelegen- heid, en groote.

Dese Provincie word verdeeld in vier Commarcas, of Contrepen / welke de naam van dese vier Steden dzagen. Torre de Moncorvo, Villa Real, Miranda de Douro, en Pinhel : zyn de Braganca de Hoofd- stad van de gansche Provincie ; hoewel andere Chaves daar booz hou- den / waaz van top in 't vervolg nader spreekken zullen. Hier by kon- nen nog Montfort, Montalegre, en het Kasteel van Ourteiro geboegd wordten / als wanneer men de voornaamste plaatsen van dese Provin- cten gesien sal hebben. Wy sullen met Braganca beginnen / om dat dese van de meeste booz desselfs Hoofd-stad word aangestien. Word verdeeld in vier Com- marcas.

Braganca van / in 't Latijn Brigantia, en Brigantium, de Hoofd- van dese Provincie zynde / leidt ten eenemaal in het gebergte / aan de Riviere Saboz / op de grensen van Gallicien en Leon ; en was booz desen de Zit-plaats van de Hertogen van die naam ; die de magtig- ste van gansch Portugaal waren / en dat van wegen de menigvuldig- ge Steden en Dorpen die van dit Hertogdom dependeerden / of ten minstien haaz leenen verheffen. Het is een sterke Stad met eendub- belde muur / en vijf Bastions / beneffens een fozt Royal van vier Bragan- ca.

46 Nieuwe Historische Reisbeschryving van
Bastions / wordende in die beide een Garnisoen van agt Compagnien
te hoet onderhouden.

Oor-
sprong
der Her-
togen
van Baganca.

De Hertogen van Baganca hebben haer oorsprong uit de Kro-
ningen van Portugaal / van wegens Alphonsus de Eerste van
die naam / Hertog van Baganca / Graaf van Barcellos / en van
Guimaraes. Hy was een natuurlijke Zoon van Johannes de Eer-
ste / en van Agnes Perez. Zyn nakomelingen werden van de Suc-
cessie uitgeslooten / door het groot vermogen en door de Kuiperpen
van Philippus de Tweede / die sig tot haren nadeel van de Kroon
versekerde.

Dese usurpatie duurde tot in het jaar 1640. wanneer Johannes /
Hertog van Baganca / en de Vierde van die naam / als Koning van
Portugaal / op den Croon kwam ; gelijk wy in onse voorgeaande wyte
loopiger getoond hebben.

Chaves.

Naast Baganca volgd Chaves , die van sommige voor de Hoofd-
Stad van dese Provincie gehouden word. Ten minsten is se de sit-
plaats van den Commandant / van den Intendant / en van den
Treasorier Generaal ; gelijk wy zoo eben ten opsigt van Diana de Foz
de Lima hebben aangemerkt. Met een woord het is de tegenwoordige
Wapenplaats. Want gelijk dit in het voorgeaande geval niet be-
lette / dat Baganca de Hoofdstad van de Provincie Cussen de Douro
en Minho bleef : zoo kan het in dit tegenwoordige eben zoo weinig
beletten / dat Baganca de Hoofdstad van de Provincie Tralos Mont-
tes blyft.

Chaves dan / 't welk ook Chiaves , en in 't latyn Chava , en Chia-
va , word genaamd / is een middelmatige Stad in de Provincie Tra-
los Montes / gelegen aan de Riviere Tamagus , op de Frontieren van
Gallicien / twaalf mylen ten westen van Baganca.

Waar-
om het
Aqua
Flavia
word ge-
naamd ?

Dit is het oude Aqua Flavia , een Stad van de Baccariensen /
ter oorzake van Vespasianus en Titus zoo genaamd / die beide den
naam van Flavius droegen ; met reden dan Aqua Flaviana.

Se is omringd met een dubbelde muur / waaraan men drie heele /
en twee halve Bastions gemaakt heeft. Nog is 'er een Foz van vier
Bastions / behalven het Kasteel van de Stad. Alle dese Werken sijn
met een diepe gragt ombangen / hoewel de Contreschypen nog niet
voltooid sijn. Het Garnisoen bestaat uit twee Compagnien Cavallerie /
en agt Compagnien Infanterie.

Torre de
Moncor-
vo.

Torre de Moncorvo of Mensorvo , in 't latyn Moncorvum / en
Mensorvum , is een groote Burgt in de Provincie van Tralos Mont-
tes / gelegen by de t'samen vloeyinge van de Riviere Sabor , en de
Douro , elf mylen ten Oosten van Lamego. Sommige Landbeschry-
vers nemen dese plaats voor het kleine Stedekender Callaiquen / van
ouds Forum Narbaforum genaamd ; sonderende dit gevoelen op de ge-
lyksoemigheid van de gelegenheit deser twee plaatsen.

Van

Van Villa Real, of Villa Regia, is niet anders te seggen / als dat Villa het een kleine plaats / in de Provincie Tra los Montes is / die zijn naam aan seker contreie van dat Landschap geeft.

Miranda de Douro, in 't latyn Miranda Durii, is een Stad in de Provincie Tra los Montes / gelegen aan de Riviere Durius; van welke sy haaz naam ontfangt / seven mylen van Braganca / op de frontieren van het Koningryk Leon. Het is een wel versterkte Stad / hebbende een Bisdom afhankelijk van den Naxys-Bisschop van Bragua.

Pinhel, in 't latyn Pinelum is een kleine / dog sterke Stad / in de Provincie Tra los Montes / aan de Riviere Pinhel, waer vanse haaz naam draagd / ses mylen ten Noorden van Guazda; en wordt van sommige Landbeschryvers vooz het oude Cepiana gehouden / hoe-wel andere het tegendeel staande houden / seggende dat dit een plaats was op de kust van het Estremadura van Setubal gelegen.

Montfort is een plaats in de Provincie Tra los Montes / geboutd aan het hangen van een berg. Zijn sterkte bestaat in twee halve Bastions / een halve maan en de rest na proportie: zynde het gansche Garnisoen ook maaz van honderd boecknegten.

Montalegre is een kasteel / met een kleine Bastion / en eenige andere werken: zynde met eben zoo veel manschap beset als het vooz gaande.

Outeiro, zynde geboutd op den top van een rouw gebergte / is een seer oud kasteel / gesigt dooz de Nooten. Men houd 'er tegenwoordig niet meer als vyf en twintig man tot besettinge / die daaz byna als gevangene leven moeten / om datse niet als andere worden af-geloft.

De derde Provincie van Portugaal is / in gevolge van de ordie die wy ons hebben voozgeschreven / die van Beira: wordende ten Noorden bepaald dooz die van Tra los Montes / en tussen de Douro en Minho; ten Zuiden dooz het Estremadura van Portugaal; en ten Westen dooz den Atlantischen Oceaan. Dit was de verblyfsplaats van de oude Spaanse Volkereu / die by de Schryvers van die tyden / onder den naam van Transcudani, bekend waren: en men vind 'er over-bloed zoo wel van graanen / als van vrugten.

Men verbeeld dese Provincie in ses Commarcas, Landschappen / of Contrepen / die van de volgende Steden haaz naam ontfangen. Coimbria de Hoofd van de gansche Provincie / Avero; Lamego, Viseo, Gaurdia, en Castellbranco. Behalven dese zoo teid men 'er nog de nabolgende Steden / te wecten Almeida, Castell-Rodrigo, Alfayates, Pegnamacor, Salvaterra, Segura, Buarcos, en Redondo.

Coimbria, of Conimbra, de Hoofdstad van de Provincie van Beira / is gelegen op de Riviere van Mond-go, omtrent agt mylen van de Zee / en dertig mylen ten Noorden van Lissabon. Coimbria is een groote Stad / hebbende een Hooge School; en een Bisdom afhankelijck

48 Nieuwe Historische Reisbeschryving van
 lijk van Braga. Ook heeftse den Tytel van een Hertogdom / van
 het welke de Zonen van de Koningen van Portugaal somtyds den
 naam gevoerd hebben. Dooz de rest was het oude Coimbría / 't
 welk dooz de Alanen geruineerd wierd / een plaats genaamd Condexa
 la Veja , twee uren van het tegenwoordige Coimbría gelegen ; het
 welke sig zoo wel van sijn naam / als van sijn oberblyffelen bezpykt
 heeft. Men geloofd dat het eigentlyk het oude Amnium is , 't welk
 andere nogtans tot Ageda , een Dorp van de selve Provincie / stellen.

Aveiro. Aveiro , in 't latyn Aveirum , lavara , en lavare , is een Stad in
 de Provincie van Beira / aan de Riviere de Vauga , omtrent een myl
 van de Zee / tussen de Steden Porto en Coimbría. Het is een gefor-
 tificeerde Stad / en daaz word een groote quantiteit goed zout ge-
 maakt.

Afkomst De Hertogen van Aveiro stammen af van D. Georgius / natuur-
 van de lyke Zoon van Johannes de Tweede / Koning van Portugaal ; den
 Hertog- welken desen Prins liet wettig maken / met oogmerk om hem Erf-
 gen van genaam van de Kroon te maken : Maar den Koning Emanuel daaz
 Aveiro. op geklommen zynde / als grooter regt daaz toe hebbende / zoo be-
 quaaam D. Georgius den Tytel van Hertog van Coimbría. Hy
 trouwde Beatrix / de Dogter van Albarus van Portugaal / met de
 welke hy veel kinderen had / en onder anderen Jan van Lancaster /
 die de oudste was / en de eerste die den tytel van Hertog van Aveiro
 boerde.

Lamego. Lamego , in 't latyn Lameca , Lamaga , en Lamacum / is een Bis-
 schoppelyke Stad in de Provincie van Beira / niet verre van de Ri-
 viere de Douro , omtrent de dertig mylen boven Porto / en seftien bo-
 ven Braga. Dese Stad is insonderheid vermaard / wegens de Ver-
 gaderinge van de Staten van Portugaal / in den jare 1143. en we-
 gens het maken der Fundamenteele wetten / waaz van wy hier voo-
 ren affonderlyk gespyooken hebben

Viseo. Viseo , in 't latyn Viseum / en Vifensis Urbs , is een Stad in de
 Provincie van Beira / gelegen aan een kleine Riviere / tien mylen ten
 Zuiden van Lamego. Sommige nemen de selve vooz het oude Vicus
 Aquarius , het welke ik niet niemand betwisten wil.

Guardia. Guardia , of Guarda , is een Stad in de Provincie van Beira /
 niet verre van den oorsprong van de Mondego , twaalf mylen van Vi-
 seo , en twintig van Coimbría. Men hond Guardia vooz het oude
 Lancia , en dat het sijn wasdom heeft ontfangen uit de ruinen van
 het oude Jugedira . van het welke het ook den Bisschoppelyken Zetel
 ontfangen heeft / die afhankelyk is van Lissabon.

Castel- Castel branco , andersins Castel blanco , in 't latyn / Castellum Al-
 branco. bum , Albi Castrum , en Gastra Leuca , is een kleine Stad in de Pro-
 vincie van Beira / gelegen op de Frontieren van het Estremadura
 van Portugaal / aan de kleine Riviere van Lira , nagen mylen ten
 Westen van Idanha.

De Fortificatiën van Almeida, 't welk mede een Stad in de Pro: Almeida. vinctie van Beira is / bestaan in ses Bastions / en drie halve manen: daaz-en-hoben heeft het op een kleinen heubel een Fort van vier Bastions: bestaande het Garnisoen uit agt Compagnien boer Volk.

Castel Rodrigo leidt op een hoogte / omringd met bergen. De Wer: Castel ken daaz aan zyn nog niet voltooid / en daaz leidt maa: een Compagnie Rodrigo. Soldaten in.

Alfayates is van de selve staat en gelegenheid / en daazom halt 'er Alfayates. van 't selve niet anders te seggen / als dat het Garnisoen eben sterkt is.

Pegnamacor heeft geen andere sterkte / als een enkele muur / maa: Pegnamacor. desselfs Kasteel is omringd met verdaazlyke hoogtens In dese plaats leidt een Garnisoen van agt Compagnien Doetknegten / en een Compagnie Ruiters.

De figuur van Salvaterra is een langwerpige vierkant / met vijf Salvaterra. middelmatige Bastions; en men heeft vooz een van dese Bastions een ra. Hoornwerk met een middelmatige Gragt gemaakt: maa: de plaats word van al te na by gecommandeert.

Segura is op een berg gelegen / en heeft drie heele Bastions / en een Segura. half. Het Kasteel daaz van is op een kleine berg gebouwd / en heeft geen ander sterkte als een dubbelde muur / en een Garnisoen van honderd koppen / wel verstaande in tijd van Dyeede.

De twee laatste plaatsen / waaz van wy nog te spzeeken hadden / Buarcos, waren Buarcos en Redondo / twee Steden die genoegsaam aan mal- en Ko- kander vast zijn / waazom wyse ook op eene plaats verhandelen dondo. zullen.

Sy zyn seer wel beholkt / en besde gebouwd aan de mond van de Riviere Mondego. De Zee bespoeld de muren van Buarcos / en maakt aldaaz een Haven.

Men heeft dese twee Steden beginnen te versterken / en men meent 'er seben Bastions te maken / van de welke tegenwoordig nog maa: drie voltooid zyn. Van twee Regimenten Infanterie die in dese Pro: vinctie zyn / zend men gemeenlyk vijftig man / dat is / van teder vijfen-en-twintig / na dese plaatsen / en met een na Fugueira, om 'er tot een soort van bezettinge te verstreken; hoewel de laast genoemde plaats / vier 'er seer dicht by is gelegen / ten eenemaal zonder sterkte is.

En dus gezegd hebbende alles wat tot de Land- en Plaats- be- Besluit. schrybinge der drie gemelte Provincien bereischt wterd / of 't geen de moeite waadig was daaz van te melden; zoo wenschen wy H. Ed. wel te varen / met herhaalde betuiging / dat ten en blybe /

MYN HEER, &c.

VIERDE BRIEF.

Behelsende een beschryvinge van de Provincie
van *Estremadura*, *Alentejo*, en het
Koningrijk Algarven.

M Y N H E E R,

Inleydinge.

Dien het de boozgaande *Miffive* heeft overgehaald / dat daaz in de oudheid en den oorzprong van het *Koningrijk van Portugaal* werd aangetoond; de tegenwoozdige sal het winnen / om dat daaz in den luifter en het vermogen van het selve *Koningrijk* getoond sal worden; die nergens kilaazder in uitmuntten / als in die *Provincien* / die wy tegenwoozdig beschryben zullen / zynde het *Portugiese Estremadura*, *Alentejo*, en het zoogenaamde *Koningrijk Algarven*.

Beginfel van het *Koningrijk van Portugaal*, was eigentlijk in de *Provincie* tussen de *Douro* en *Minho*. Moetende de rest die het felvete genwoordig uitmaken, als zoo veel *Conquesten* woraangezien.

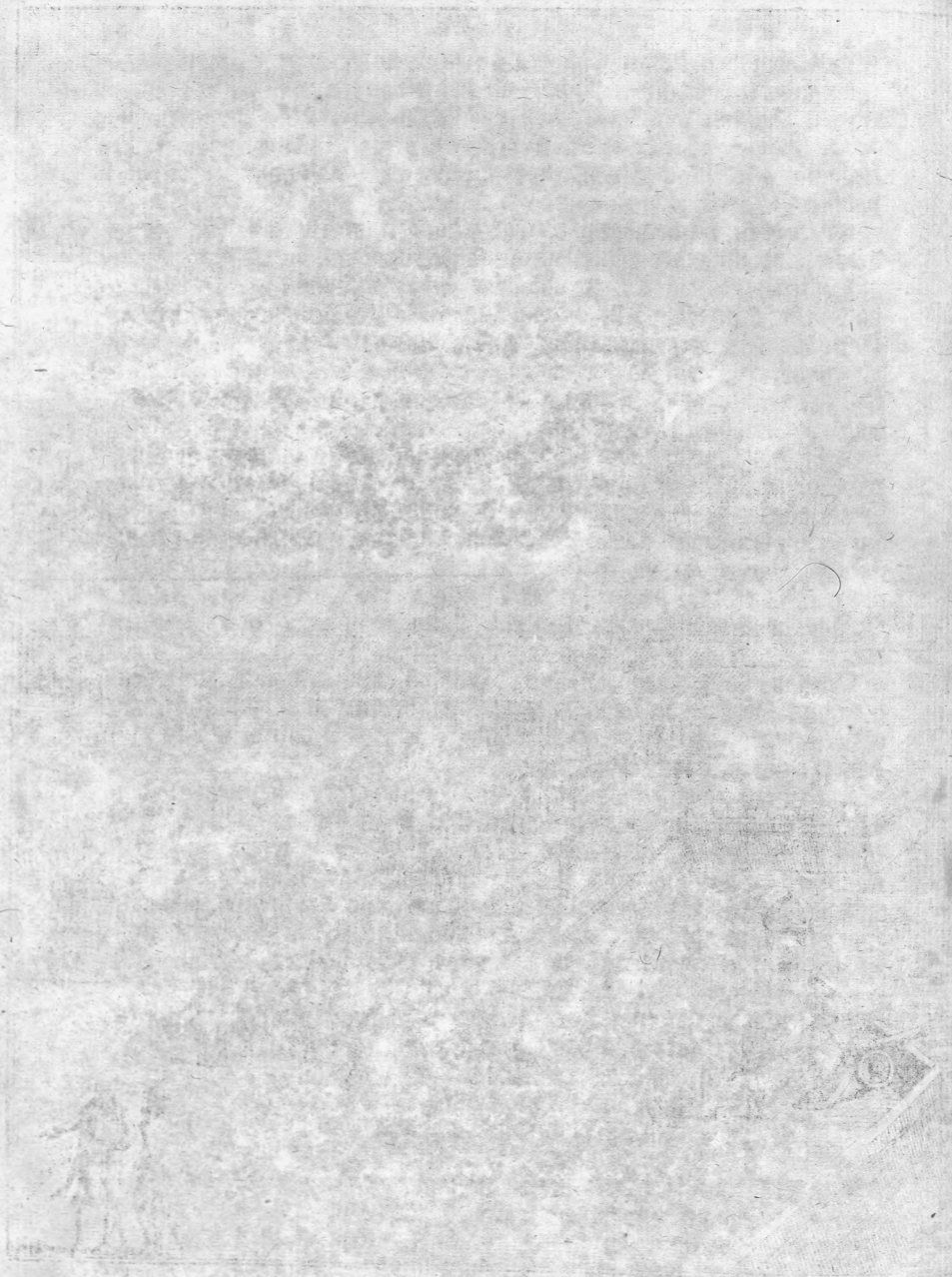
Want om eens booz alle een kilaaz begryp van *Portugaal* te hebben / zoo moet men sig verbeelden / dat het beginfel van dit *Koningrijk* eigentlijk / geweest in de *Provincie* tussen de *Douro* en *Minho* / en dat alle de andere *Provincien* en *Landen* die tegenwoozdig tot het selve behooren / en als integzeerende leden dit lichaam uitmaken / als zoo veel *conquesten* moeten worden aangemerkt: komende dit niet alleen ober een met het gene wy dus bezre dies-aangaande gezegt hebben / maaz ook met de gesteldheid van die tyden / in de welke / gelijck wy weeten / de *Mooren* alles overheerscht hadden: ja zelfs ook met het eerste *Contract* / tusschen *Alphonfus de VJ.* / *Koning* van *Castilien* en *Leon* / en *Graaf Hendrik* / in den jare 1093. oppereg; die desen / in bergelbinge van sijn dapperheid / sijn *Dogter Cheresia* ten *Houwelijck* gaf / en tot *Houwelijck* goed / alles wat de *Christenen* doen ter tijd nog bezaten in *Portugaal* / als namentlijk de *Steden Braga* / *Pozto* / *Lamego* / &c. met volkomen overgifte / om *H.B.* de *Mooren* alles ten mogen ontveldige / wat 'er van daaz tot aan de *Riviere* de *Guadiana* was; zynde het eigenste *Land* dat de *Portugiesen* tegenwoozdig bezitten / en ingevolge van dese concessie / van tijd tot tijd veroverd hebben. Inboegen dat die gene gozzelijck dwalen / die sig inbeelden / dat *Portugaal* altijd zoodanigen *Koningrijk* / als tegenwoozdig / zou zyn geweest / uit zoo veel *Provincien* bestaande / die *Lissabon* tot haare *Hoofd-stad* hadden / &c. En komt wy het selve ebeneens booz als of men seide / dat wy boozbeeld / *Engeland* van zyn eerste beginfelen al-

tijd

Het Hoff van Lisabon, van ter zyden aen te sien.

J. Langvelt: f.c.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

tyd zoodanigen Koninkrijk / als tegenwoordig was geweest ; daar Engeland in ryken / als dat van Kent, Suffex, West-Saxen, Essex, Northumberland, Marcie, en Estangle, is verdeeld geweest / en niet eer tot een lichaam vereentgd / vooz dat dese seiven malkander verstonden hadden.

Dit zoo hebbende vooz af gezegd / konnen wy thans te veiliger tot de verhandelinghe der onderhoortige stoffe overgaan.

Het tegenwoordige Estremadura dan / het welke in tegen overstellin- ge van het Spaanse / Estremadura Lusitanica / of het Estremadura van Portugaal ; word genoemd / is een Provincie van het Koninkrijk van Portugaal ; die ten Noorden bepaald word dooz de Provincie van Be- ra ; ten Oosten en ten Zuiden dooz die van Alentejo ; en ten Westen dooz den Atlantischen Oceaen.

Dese Provincie / die inzonderheid vrugtbaar is in Wijn en Olie / word verdeeld in vijf Landenschappen / of Commarcas, die men van het Zuiden na het Noorden gaande / in dese orde vind / Setubal, Alanguer, Sanarren, Leiria, en Tamar : boerende ieder zyn naam van eender vooz- noemde Steden / terwylten Lissabon de Hoofd-stad van het gansche Ko- ningrijk is : waaz by men egter de nabolgende plaatsen / als Belem, S. Juliaan, St. Laurens, Calcaes, Peniche, &c. niet vergeten moet.

Lissabon, in 't Latijn Olistipo, Ulissipo, en Lisbonna, de tegen- woordige Hoofd-stad van Portugaal / is gelegen in de Provincie van Estremadura / aan de Riviere Tagus, twee mylen van de plaats daaz de selve zyn uitgang in de Zee heeft.

Het is een groote en schoone Stad / en mag niet reden vooz een van de rijkste en magtigste Steden van Europa gehouden worden. Se is gebouwd langs den oever van den Tagus / van waarse al sagjes opklimt / en hoe langer hoe hooger word / leggende selfs in 't midden op seiven bergen / of heubelen. Hier vandaan is het dat men selve van die 3de beschouwende / zy u niet anders als een Amphitheater voozkomt / en dat men de gansche Stad / als met het opstaan van een oog in het gesigt krijgt / niet tegenstaande de selve by de twee mylen lang is. Wiltchten dat de Portugiesen / die de Spanjaarden niet ligt in eenigen deele toe geben / hier van daan gezegd hebben :

Qui nõ ha Visto Lisboa.
No ha Visto Cosa boa.

Die Lissabon niet gezien heeft / heeft niet gezien dat seep en waaz- dig was. En om de waazheid te zeggen / de gelegenheid van de plaats de heerlyke gebouwen / en de aangename gezigten die men daaz van alle kanten heeft / hebben iets dat bekoorlyken verwonderens waazdig is. Het meeste dat my 'er aan misshaagd zijn de nauwe en oneffene

52 Nieuwe Historische Reisbeschryvinge van
 straten / die by gebolge ook zeer ongemakkelijk zijn. Maar dit ge-
 breek wordt merkelyk vergoed door de opene plaatsen en magnifque
 Gebouwen / onder welke het Paleis van den Koning nogtans zo bezre
 boven andere uitmunt / als sijn Majesteits conditfe boven die van sijn
 Onderdanen berheben is. Het heeft sijn gezigt op de Zee / de appaz-
 tementen zijn groot / en by uitnemendheid opgeschikt / en men vind 'er
 stukken van Schilder- / Beeld- / en Bouw- Kunst in / die nautwyls te
 waardeeren sijn.

Schoone
 Haven
 van Lis-
 fabon.

De Haven van Lissabon / is zonder tegenspraak / een van de ber-
 maazdste van gansch Europa : konnende de grootste Schepen / niet
 alleen gemakkeijk in de selve komen / maar ook een groot getal bei-
 lig daar in geborzen worden / eensdeels om dat de Riviere tot twaalf
 mylen Landwaard in / door den bloet komt te swelllen ; ten tweeden
 om dat de Haven zelver omtrent een myl wijd is / en daar en boven
 door de nabp leggende Bergen zodanig gedekt wordt / datze van storm
 nog ontweert niets te vzezen hebben.

Lissabon
 tot ver-
 scheiden
 malen ,
 en van
 verschei-
 den Na-
 tien inge-
 nomen.

Deze Stad is tot verscheide malen van verscheide Natien ingeno-
 men en heznomen : vindinge die gene die 'er meester van bleef daar alrijd
 een merkelyk boozdeel by ; 't zy om zig zelven in zoo goeden post te
 maainteneren / 't sy om sijn desseinen verder booz te zetten ; waaz toe
 zo wel de gelegenheit van de plaats / als desselvs vermogen / behulp-
 zaam was. Ook is 'er de lugt zo gezond en zuiver / datze booz de bes-
 te van heel Spanjen gehouden wordt ; en men heeft 'er by na als een ge-
 durige lente / door de verscheidenheit van bloemen / die ook zelfs in de
 winter te boozschijn komen.

Waarom
 de selve
 langs de
 Riviere
 gebouwd
 is.

De reden waazom men deze Stad langs de Riviere gebouwd heeft /
 is geweest om het gemak van de Koopmanschappen ; en de oorzaak
 waazomze veel langer als vzeeder is. Men hadze beginnen te verster-
 ken / weinig tyd na de revoluitfe van Portugaal / op het advfs van
 den berugten Marquis de Marialve ; maar deze werken sijn onvol-
 toid gebleven / zo datmen op haaz sterkte niet veel te roemen heeft /
 also dezelve booznaamlyk bestaat in de Kasteelen / die de selve van bo-
 ven en beneden de Tagus dekken.

Desselvs
 Kasteel ,
 S. Geor-
 gius ge-
 naamd.

Het Kasteel van de Stad / 't welk onder de naam van St. Georgius
 bekend is / leid op een der gezeyde Bergen / en op de derde of aller-
 hoogste ; en van daar zou men de Stadt gemakkeijk konnen incom-
 moderen / vermits het om boozgemelte reden / volkomen ober dezelve
 gebied. Den Marquis van Castaës is 'er Alcaide-Mor , dat is groot
 honderd jaren in sijn Familie geweest / en aan de Erfgenamen van sijn
 naam en goederen overgegaan.

Lissabon was booz desen niet anders als een Bisdom / maar de
 Paus Bonifacius de IX. heeft het tot een Wars-Bisdom opgeregt.
 En behalven dat 'er het eerste Parlement van het Koningrijk sijn sit-
 plaats heeft / zo is het de gewoone verblyfsplaats van den booznaam-
 sten

sten Adel / en van de Heeren van den eersten rang. Ook is 'er geen plaats in Spanjen / daaz den toebloed van Dzeemdelingen ; 't sp uit nieuwsgierigheid / of wel van wegen de Hoopmanschap / grooter is / als tot Uffabon. Ik had by na vergeten / dat 'er een Hooge School / en een Duurschaa2 van de Inquisitie was : hoewel ik oordeele / dat dit laatste een Stad / die byten dat in verscheidde opzigten zo vermaazd is / meer schande als eere / en meer verschikkinge als lustet en vermaakelijheid / kan toezengen.

Onder de Kerken van Uffabon / is boven andere vermaazd de Dom Kerke / die den Heiligen Vincentius is toegewijd / bestaande deze luister voornaamlijk in desselfs oudheid / en in het gene ik 'er u tegenwoozdig van gaar verhalen.

Men segd (want ik Ed. gellest te weteen / dat de Portugiesen niet minder bygeloobig / als de Spanjaazden sijn) dat den Heiligen Vincentius in Portugaal gemazeld zijnde / sijn lichaam op het galgenveld geworpen wierd ; maaz dat de Rabens / in plaats van daaz van te eeten / het selve zo lange bewaazd hadden / tot dat 'er sommige gekomen waren / die het selve opgenomen / en na Huefca , de geboozte plaats van desen Heilig / gebzagt hadden. Deze Historie / of om beter te seggen / verbidt sel / heeft oozzaak aan de Geestelijheid van deze Stad gegeven / om ter occasie van het boozberhaalde / sommige Rabens in de geselde kerke te onderhouden / en ter gedagtenis van dit wonderwerk / aalmoessen booz dezelve te bidden : zijnde het bygelobte volkje dwaas geneg om deze vertellinge te geloben / en ten boozs einde feder na sijn vermogen / of welgeballe / te contrbuieren. Maaz het scaapste van allen is / dat de gemelte raben zo wel booz haaz meesters sijn afgeregt / dat wanneer men een stuk geld / dooz de traken van de Capelle / in welke sp bewaazd worden / werpt / sp het selve met den bek oprapen / en in een Bos werpen : waaz op deze woozden te lesen staan : La Limosna para et entretenimiento de los Corvos , dat is : Aalmoessen tot onderhoud van de Ravens. Maaz om ik Ed. de waazheid te seggen / ik gelobe dat 'er de Pastors het best by baren / en dat het boozschrebe Mirakel van deselve geloofwaazdigheid is / als dat gene waaz van wy in de beschrybinge van Nabazre / ter occasie van de Bedevaazt na St. Dominicus de la Chaussée , gesproken hebben. En op dat men soude mogen weteen / dat hier een Duurschaa2 van de Inquisitie is / zo hangt in de Kerke van den H. Dominicus een pertinentte lijst / van alle zodanige Ketterers / als hier dooz het Sacro Officio ten buure veroozdeeld sijn.

Nauwelijks komt men buiten de Stad / of men ontdekt Belem ; een plaats die in tweederhande opsigt aanmerkelyk is ; eens van wegen sijn sterkte / en ten tweeden om dat het de begzaaf-plaats van de Koningen van Portugaal is.

Sijn sterkte bestaat in een dikke vierkante Toorn / die by het Doop / of Klooster van Belem gelegen / en gebouwd op een stuk

Vertellinge van den Heiligen Vincentius.

Hoe sigde Geestelyke daar van wisten te bedienen.

Aalmoessen tot onderhoud van de Ravens.

Lyst van verbrande Ketterers.

Belem is in tweederhande opsigt aanmerkelyk.

54 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van
Land / 't welk daar ter plaatse een stuk weegs in de Riviere
loopt.

Toorn.

Deze Toorn is heel wel met Beschut voorzien / om beneffens een
Fort / dat aan de oversyde van de Riviere gebouwd is / den ingang
van de selve te beschermen. Hier van daan is het dat dese plaats als
de Sleutel van Lissabon word aangemerkt / en het schynt dat de na-
tuur selve dese plaats heeft ongenaakbaar maken / door het
dristige sand / en onbekende platen / die omtrent de selve leggen.

'T was Johannes de Tweede / die desen Toorn heeft begimnen te
bouwen / en Emanuel de Eerste die den selven heeft voortrokken / dog
niet volgens het bevel dat 'er de eerste van gemaakt hadde.

De Schepen die na Lissabon willen moeten voor dese plaats groe-
ten ; en dessels vertrekken om laag dienen voor Wapenhuisen / gelyk
die om hoog voor gebangenissen van luden van Staat.

En Kloos-
ter van
de selve
naam.

Het Klooster Belem is van een eerwaardige oudheid / en van een
Koninglyke stigtinge / wordende betwoond door Monniken van de or-
de van den Heiligen Hieronymus. De Begraafplaatsen der Koningen
van Portugaal syn in de Kerk van dit Klooster / hoewel ook sommige
van dese Koningen alhier in onderaardse holen begraven syn.

Koning-
lyke Be-
graaf-
plaatsen
in dit
Klooster.

Men siet in de Kerk veel Tomben van swart en wit Marmer / die
opgerecht / en geplaatst syn / in kleine vertrekken / of uithollingen in
de groote muur. Onder alle dese Gedenkteekenen is 'er geen een /
't welk niet voor een Capitaal meester stuk passeren kan / en bygevol-
ge een sonderlinge opmerkinge waardig is. Kennerz en Liefhebbers
van diergelyke zaken / verwonderen sig over de verschillendheid van zo
veel figuren / en dat het dessein der Tomben / in opsig van den dooz-
lugtig overleden / die ieder van de selve in sig sluit / zoo uitsteekend wel
getrossen is : eenparig bekennde / dat 'er in het stuk van Tomben
niet beeter in Europa te vinden is.

In het Choor by het hooge Altaar / het welke geheel van Mar-
mer is / syn eenige Grafschiften van Koningen en Koningin-
nen / onder anderen ook dat van Koning Emanuel , zynde van desen
inhoud :

*Littore ab occiduo , qui ad primi lumina Solis
Extendit cultum , notitiamque Dei :
Tot Reges Domiti , cui submisere Tiaras ,
Conditur hoc tumulo Maximus Emanuel.*

Dat is /

Emanuel , die van het Westen tot in 't Oost
Godts kennis heeft verbreid , en alles was getroost ;
Dien zoo veel Koningen hun Kroonen overgaven ,
Leid hier , hoe groot hy was , in weinig gronds begraven.
Dog siet men 'er dit navolgende van Koning Johannes de Verde :

Pace.

*Pace domi , Belloque foris , Moderamine Miro ,
Auxit Johannes Tertius Imperium :
Divina excoluit , Regno importavit Athenas ,
Hic tandem situs est , Rex , Patriaeque Parens .*

Als of men seide.

De Derde Jan , die t'huis in Vreë , en uit , in Stryd ,
Het Ryk heeft wonderlyk vermeerderd en verwyd :
De Godsdienst opgequeekt , de Musen doen verlusten ,
's Ryks Vorst en Vader , leid hier eindelyk te rusten .

By bobengemelte Nuttaaz hangen twee schoone silbere lampen / heb-
bende de gedaante van een kiloot. De kzuisgang is dubbeld / boven
op is een Altane , of verheven Galderie van gehoutwen steen / en Maaz-
mere Colommen / waa? op men wandeld.

Tegen ober de Tootn van Belem leid / gelyk wy gesegd hebben / Kasteel
tegen
over Be-
lem.
een andere sterkte / of Tootn / die met Canon besplant / en met een
Garnisoen van sestig Soldaten beset is / om den ingang tot de Haven te
beeter te bewaren.

Verder om laag / en omtrent drie mylen van Lissabon / leid de
Beflinge S. Juliaan , andersins in 't Portugies San Giam genaamd.

Dese is op een rots gebouwd aan den ingang van de Tagus : be- Sterkte.
S. Ju-
liaan , of
San
Giam ,
genaamt.
halven dat zoo wel de Bastions / als andere werken / alle uit gehou-
wen steen sijn gemaakt.

Onder veertig stukken Canon / met welke dese plaats voorszien is /
siet men een Slang / de welke in de Stad Dru gebonden wierd / wan-
neer men die van de Indianen veroverde. Dese schiet een koegel van
ses en twintig ponden.

Het Garnisoen van dese plaats bestaat in een Gouverneur / een
Lieutenant / en drie Compagnien Soldaten / ieder van honderd
koppen.

Tegen ober dese Beflinge leid de Sterkte S. Laurentius , die voorszien Vestinge
Saint
Lauren-
tius.
maa? van hout gebouwd was / maa? tegenwoordig zelfs met gehoutwen
steenen is opgemaakt.

Se leid op een groote Sandplaat / en beschermid den ingang van de
Riviere aan de eene sy / zoo als de Beflinge San Giam aan de andere
doed. Want H. Ed. sal gelieven te weten / dat tusschen dese twee
plaatsen verscheiden rotfen leggen / onder de naam van Cachoppes be-
kend ; die dese Riviere in twee doortogten onderscheiden.

De grootste doortogt is tusschen het Fort Laurentius en dese rotfen /
inboegen dat een Schip hier gemakkelijck keeren en wonden / en zelfs
al laberende daaz dooz kan komen. Maa? de doortogt die tusschen
dese rotfen en het Fort San Giam is / is in tegendeel seer naauw / en
kommen de Schepen daazom te gemakkelijck bestreken worden. Het
Garnisoen van S. Laurentius is van honderd en vijftig koppen / die dooz
een Opperhoofd bestierd worden.

Cascas.

Cascaes, andersing Cascas, is van zig zelfs niet sterck / maar heeft een Citadelle op een rots geboutwd / die sterck genoeg sou zyn / wanneer de werken die men daar heeft aangelegt / waren tot perfectie gebracht.

De Haven is voor zig zelfs goet genoeg / en is de gemeene bergader plaats van de Schepen die na Oost- en Westindien varen. Maar de Weste winden die daar veel regeeren maken die seer gevaarlijk / inboegen dat de Schepen verikel loopen / om met het hooge water tegen de Cachoppes te worden aangedreven.

Thans begint het tyd te worden / dat wy ons weer landewaarts in / en na een ander kant begeven / en besien die Steden / de welke wy seiden dat zo veel Hoofden van verscheide Landschappen / of Commarças waren.

Setuval,
of S.
Ubes.

Setuval, andersing St. Ubes / en in 't latyn Cetobrica, en Cetobrix, was de eerste van dese plaatsen / en is gelegen aan de mond van de Riviere Zadaon, ses of seven mylen ten Zuiden van Lissabon. Setuval is een sterke Stad / en word beschermtd door een goed Kasteel / hebbende een Haven die seer bebaven word. Insonderheid halen de Engelse en Hollanders jaarlyx een groote quantiteit Zout van dese plaats. Doegt hierby / dat niet tegenstaande Setuval aan de overzypde van de Tagus / en bygebolge in de Provincie van Alentejo leid / het selve nogtans tot die van Estre Madura gerekend word.

Alanguer.

Naast dese volgd Alanguer, zynde een kleine plaats niet verre van de Tagus / tussen de Steden Lissabon en Leiria. Des niet tegenstaande geeftse haar naam aan een groot district / of Landschap / onder het welke Lissabon selfs begrepen is. Door de rest geloofd men doozgaans dat Alanguer de selve plaats is die men van ouds Gerabrica plagt te noemen; hoewel andere die tot Povos stellen / zynde een Doorp omtrent een myl van Alanguer gelegen.

Santaren.

In de derde plaats volgd Santaren, in 't latyn Irenopolis, en van ouds Scalabis, en Julium Praesidium genaamd / zynde een kleine Stad / vyftien mylen boven Lissabon / aan de Riviere Tagus / gelegen.

Leiria.

De vierde plaats was Leiria, een Stad in Estre Madura / twintig mylen ten Noorden van Lissabon / en vier diergelyke mylen van den Oceaen. En behalven datse het Hoofd van een Commarca is / zoo heeftse een Bisdom dat van Lissabon afhankelijk is.

Tomar.

De vyfde en laatste plaats / die wy volgens ons bestek in dese Provincie beschouwen moesten / was Tomar, in 't latyn Tomarium, en van ouds Bisulul genaamd / een Stad op de Riviere Nabaon, agt mylen ten Oosten van Leiria. Dese plaats heeft syn wasdom bekomen uit de ruinen van het oude Nabantium; om welke reden de Latynse Schryvers haar ook dikwyls de selve naam geven.

Waarby ik nog moet seggen / dat de Eilanden / Berlinges genaamd / die verscheiden in getal / en twee mylen in Zee / tegen over Santaren / gelegen zyn / tot Estre Madura gerekend worden.

Het Estre Madura Zuidwaarts aangaande / komt men in de Provincie

Provincie van

vincie Alentejo, die zyn naam ten opzigt van dese zyn gelegenheid ontfangen heeft / te weten om datse ten regarde van Lissabon / en van het Portugiese Estremadura / ober de Tagus gelegen is / en daazom van de Latynen Provincia Trans tagana word genaamd / 't welk even zoo veel als het Portugiese Alentejo seggen wil.

Provincie van Alentejo. Naams oorsprong.

Dese Provincie is bynaa ten eenemaal tussen de Tagus en Guadiana ingeslooten / en daazom wordse ook somtijds de Provincie Tussen de Tagus en de Guadiana genaamd / zoo als een andere om de selve reden Tussen de Douro en Minho wierd genaamd: Hoewel ik gaarne wil bekennen dat de eerste benaminge de allergebruikelijste en bekendste is.

Ten Noorden paaldse aan het Estremadure van Portugaal; ten Oosten aan dat van Spanjen en een gedeelte van Andalusien / ten Zuiden aan het Koninkryk van Algarven / en ten Westen wordse bepaald door den Oceaan. Men reekend desselfs lengte gemeenlyk op ses-en-dertig / en de breedte op vier-en-dertig mylen; inwoegen dat het de grootste Provincie van Portugaal is. Daar-en-boven is se zoo vruytbaaz / datse gemeenlyk de Kroonschuur van Portugaal word genaamd.

Desselfs gelegenheid en groote.

Maaz daaz en tegen is se zoo ongelukkig / datse bynaa gedurig het Theater van alle voorgaande Oorlogen is geweest.

Was bynaa een gedurige Stoel des Oorlogs.

Dit bleek insonderheid naa de laatste revolutie van het jaar 1640. sederd welken tijd meest alle de groote Actien / tussen dese twee verbitterde Natien / van Spanjen en Portugaal / in dese Provincie sijn voorgeballen.

Dit meene ik voornaamentlyk uit twee reden voort te komen; vooreerst om datse zoo na aan Spanjen gelegen / en de geerpsoferste van allen is: ten tweeden / om datse in sig zelven veel vlakker en effender is / en door zoo veel bergen en ontoegankelike wegen / als andere Provincien van Portugaal / niet gedekt en word.

En waarom.

Haaz voornaamste Steden / die wy nu op ons gemak sullen beschouwen / zyn Evora, Elvas, Beja, Portalegre, Campo Major, Olivença, Gerumegna, Villa Viciosa, Estremos, Moura, Castel-dovide, Mouraon, Serra, en Aronches.

Voor-naamste Steden.

Evora, in 't latijn Eborā, Eburia, en Libertas Julia, is de Hoofdstad van dese Provincie / en naast Lissabon de voornaamste Stad van Portugaal / hebbende de Koningen van ouds haaz Residentie in de selve gehad. Se leid omtrent elf mylen van Beja / en dat het sekerlyk een groote Stad moet zyn / kan daaz uit blyken om datse tien voorten heeft. Paus Paulus de Verde vereerde haaz / op het verzoek van Koning Johannes de Verde / met den Titel van een Aarts-Bisschopdom / en den Cardinaal Hendyk / die naderhand Koning wierd / was 'er de eerste Aarts-Bisschop van / en regte aldaaz een hooge School of Academie op. H Ed. sal geliebet te weten / dat 'er ook een Huurschaaz van de Inquisitie is. Maaz de werken van dese Stad sijn tegenwoozdig van weinig defensie / want van dertien Bastions /

Evora.

58 Nieuwe Historische Reisbeschryving van

die men aan de selve meende te maken / zyn 'er als nog niet meer als byf tot perfectie gebzagt; zoo dat men 'er tot hier toe zelfs nauwelijks Garni- soenin gehouden heeft. Dze mplen in het rond van dese Stad / siet men een menigte van schoone Landhupsen / om dat de selve als in 't hartje van dese Prouvincie gelegen is.

Elvas. Elvas, in 't Latijn Alba, en Helva, is een Stad in de Prouvincie van Alentejo / een mpl van de Guadiana / en vier mplen van Badajoz in in het Spaanse Estremadura.

De Helvii, een volk uit het Vivares in Languedoc / worden als Stigters van dese Stad aangemerkt / en hebben 'er ook den naam aan gegeven / zoo als inzonderheid het Latijnsche woord te kennen geeft.

Elvas is een Bisschoppelyke Stad / afhankelijk van den Marz- Bisschoppelyken Zetel van Ehora. De Hoofd-kerke van dese Stad was vooz desen een Mosquee van de Mooren / zynde dooz haaz selben gebouwd / gelijk sp ook de Stad versterkten.

Word te vergeefs belegerd van de Spanjaarden. De Spanjaazden belegerden de selve te vergeefs in den jare 1659. en wierden dooz den vermaazden Marzquis van Marlalva / die het Le- ger van de Portugiesen Commandeerde geslagen: zynde dit een van de bloedigste Batalien / en compleetste overwinningen / die men in lan- ge gesien had. De Stad is van sig selben sterk genoeg / en word daaz- en-boven beschermd dooz een goed Kasteel.

Beja. Beja, andersins Bexa / en in 't Latijn Beja, Baxa, en Pax Julia, is een Stad in de Prouvincie van Alentejo / twee mplen van de Riviere de Guadiana, en negen mplen van de Stad Ehora gelegen. Se is re- delijk sterk / en heeft den tytel van een Hertogdom / en Baden die seer vermaazd zyn.

Wonder- lijk Lac van Beja. Een ding is 'er omtrent dese Stad in 't byzonder aan te merken; te weeten dat 'er niet bezre van de selve een Lac is / het welke op som- mige tyden een verbaazlijk geluid geeft / komende eenigstins ober een met het loepen van een Stier / uitgezonderd dat het zoo groot is / dat men het byf of ses mplen in het ronde hooren kan: wordende het selve gehoor 300 dikwils als 'er een groot ontweer op handen is.

Portale- gre. Portalegre, in 't Latijn Portus Alacris, en van ouds Amoa, Am- mia, is een redelijk sterke Stad in de Prouvincie van Alentejo / leg- gende op de Grenzen van het Spaanse Estremadura / negen mplen ten Noozden van Elvas. Het heeft den tytel van een Graafschap / en een Bisdom dat van Lissabon afhankelijk is.

Campo- Major. Campo-Major, is een Stad in de Prouvincie van Alentejo / ten Oosten van Elvas en Portalegre. Se is redelijk wel versterkt / en heeft boven dien een Kasteel van vier Bastions / 't welk op een hoog- te leid / en eenigstins ober de Stad gebied. Het Garnisoen is gemeen- lijk van agt Compagnien Infanterie / en een Compagnie Cabal- lerie.

Olivenc- ca. Olivenca is een sterke Stad in de Prouvincie van Alentejo / aan de Zuid

Zuid zyde van de Guadiana / ses mylen beneden Badajos. Se wordt dooz geen hoogtens gecommandeerd / en is versterkt met negen groote Bastions / een gedetacheert Bastion / en andere werken / zynde de Gragt ten minsten ses-en-twintig voeten diep. Het Garnisoen bestaat doozgaans uit negen Compagnien te Voet / en honderd Paardden. En niet tegenstaande dit een van de regulierste plaatsen van Portugal is / ten opsigt van zyn Fortificacien / zoo beroverden de Spanjaarden de selve nogtans in den jare 1658. maar gaben de selve wederom by het sluiten van het Tractaat van Wyndre / in den jare 1668.

Word van de Spanjaarden ingenomen. Gerumegna.

Gerumegna heeft geen sonderlinge Fortificacien / als een volkomen / en vier halve Bastions / en is derhalven ook van geen groote defensie.

Villa-Viciosa is een Stad in de Provincie van Alentejo / negen mylen ten Oosten van Evora. Se wordt verdeeld in een Oude en Nieuwe Stad. De Oude is versterkt met drie heele / en twee halve Bastions / en drie Contre-gardes : en de Nieuwe met een Wal en Borstweringe met Palissaden. Het Kasteel is in een lang vierkant / geflanqueert met vier ronde Bastions / hebbende van buiten een Steenschanz met agt hoeken / en na de zyde van de Stad twee halve Bastions / twee Compagnien Voet-bolk / en een Compagnie Ruiters / zyn het ordinaris Garnisoen van dese plaats.

Villa-Viciosa.

Estremos, in 't Latijn Extrema, en Srematium, is een kleine / maar een sterke Stad / in de Provincie van Alentejo / gelegen aan den oorsprong van de Riviere de Tera, tusschen de Steden Evora / Elbas / en Poztalegre / omtrent agt mylen van een ieder van de selve.

Estremos.

Se wordt verdeeld in een hooge en lage Stad. De hooge Stad is versterkt aan de zyde / daar se na de laagte siet / met vier heele / en een half Bastion ; en de zyde die na buiten siet / heeft drie heele / en een half Bastion. De lage Stad heeft ses groote heele Bastions / en drie halve / sijnde alles met steenen opgemetseld. Maar de Gragt die seer breed is / is nog niet voltoofd. Het Garnisoen bestaat uit vijf Compagnien Infanterie / en een Compagnie Caballerie.

Een diergelpke Garnisoen is in Moura, een plaats in de Provincie van Alentejo / seben of agt uren van Beja : waar van behalven het dooz verhaalde niet anders te seggen valt / als dat se in voorledent yden onder den naam van Aruci bekend was.

Moura.

In regendeel zyn 'er in Castel-do-Vide vijf Compagnien te Paard / en in Moura drie Compagnien te Voet / dooz ordinatie Bezettinge.

Castel-do-Vide.

Serpa is een plaats in Provincie van Alentejo / aan de overzyde van de Guadiana / omtrent de vijf mylen van Beja. Se leidt op een berg / en wordt beschermd dooz een goed Kasteel ; maar het land daar om heen is seer woest en onzugbaar.

Aron-
ches.

De laatste plaats die wy nog hadden aan te merken was Aronches, zynde een kleine Stad in de Provincie van Alentejo / op de Frontieren van het Spaanse Estremadura / tusschen de Steden Eborra en Poztalegze. Se wierd in den laarsten Oorlog met Spanjen / door Don Jan van Oostenrijk ingenomen / maar naderhand door de Spanjaarden weer verlaten / en geslegt; maar de Portugiesen hebben de selve / om dat het een Frontier-plaats was / weer opgemaakt. Maar by ik egter als in 't door by gaan / seggen moet / dat Ourique, een plaats van de welke zoo dikwils mentie word gemaakt in de Historie van Portugaal / een Burgt in de Provincie van Alentejo is / niet veze van de Riviere Zadaon, elf mylen ten Noorden van Silves; tegenwoordig nergens anders door vermaard zynde / als dat Alphonsus de I. daaz in den jare 1139. een bloedige slag met de Mooren gehouden / en vijf Moorse Koningen in de selve overwonnen heeft / waaz door hy tot de Koninglyke waardigheid berheben wierd / op zoodanigen wyze als in 't voorgaande omstandig van ons is aangemerkt.

Dus veze de Provincien / die het Koningryk van Portugaal uitmaken door wandel hebbende / zo dienden wy thans in dat van Algarven over te stappen.

Koning-
ryk Al-
garven,
Desselfs
gelegen-
heid.

Deze Provincie / die de naam van een Koningryk draagd / is gelegen ten Zuiden van de andere Provincien van Portugaal / want ten Noorden heeftse de Provincie van Alentejo / van de welke door de bergen van Calbaraon / en van Monchique gescheiden word. Ten Oosten wordse gescheiden van Adalustien / door de Guadiana. Ten Zuiden wordse besproeid door de Golf van Cadix / en ten Westen door den Atlantischen Oceaan.

Ennaams
oor-
sprong.

De Mooren / die 'er lange bezitters van sijn geweest / hebben 'er de naam van Algarven aangegeven; het welke in haaz taal zoo veel als een vrugtbaar land / of aardryk zeggen wil. En waazlyk niet zonder reden / om dat het een van de vrugtbaarste Provincien van Spanjen is; inzonderheid in Dagen / Amandelen / Olyven / en excellente Wynen.

Wan-
neer het
tot een
Koning-
ryk is op-
geregt.
is seer
klein, en
nauwe-
lijks de
naam
van een
Koning-
ryk
waardig.

Ter dese Provincie tot een Koningryk wierd opgeregt / zoo voerde de tytel van een Graafschap. Maar Alphonsus de X., Koning van Castilien / gaf de selve tot een Houwelijks goed / aan sijn natuurljke Dogter Beatrix, wanneer se met Alphonsus de III. Koning van Portugaal / Trouwde; en dese was de eerste die sig Koning van Algarven liet noemen. Zyn grootste lengte is van seven-en-twintig en de breedte maar van agt mylen: zoo dat het / om de waazheid te seggen / een Koningryk van een seer kleine uitgestrektheid is. Maar het schynd dat het de Dofsen in dien tyd niet minder doen konden / of sy moesten sig byna na ieder Landschap Koningen laten noemen / en zulks na het exempel van de Mooren die sig byna na ieder Stad Koningen lieten noemen; waaz van daan het is gekomen / dat Spanjen selve in zoo veel Koningryken verdeeld is / als elders van ons is aangewesen: behalven